บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาษาหลายภาษามีปรากฏการณ์ที่รูปคำ 1 รูปมีความหมายมากกว่าหนึ่ง และ/หรือเป็นได้หลายหมวดคำ ดังตัวอย่าง

1. คำว่า *megbé* ในภาษาเอเว (Ewe) เป็นคำนามและเป็นคำบอกความสัมพันธ์ด้านบริเวณที่ปรากฏหลังคำนาม (postposition) คำว่า *megbé* หมายถึง อวัยวะของร่างกายส่วนที่ตรงข้ามกับอก (back) และหมายถึงพื้นที่ข้างหลัง (behind) ด้วย ตัวอย่างเช่น

1.1 é - pé *megbé* fá

3SG - POSS back be cold

'His back is cold.'

megbé เป็นคำนาม หมายถึงอวัยวะของร่างกายส่วนที่ตรงข้ามกับอก

1.2 é le xɔ á *megbé*

3SG is house DEF behind

'He is at the back of the house.'

(Heine et al., 1991b: 161)

megbé เป็นคำบอกสถานที่ข้างหลังที่ปรากฏหลังคำนาม xɔ 'house'

2. คำว่า *pas* ในภาษาฝรั่งเศส (French) (Hopper, 1991: 27,31) เป็นคำนามและเป็นคำปฏิเสธ *pas* หมายถึง ระยะก้าว (pace) และเป็นส่วนหนึ่งของคำปฏิเสธ ดังตัวอย่าง

2.1 Ils se sont eloignes de trente *pas*

'They went thirty paces away.'

pas เป็นคำนาม หมายถึง ระยะก้าว (pace)

2.2 Ils ne fument *pas*

'They don't smoke.'

pas เป็นส่วนหนึ่งของคำปฏิเสธ ปรากฏกับคำว่า ne

2.3 Je sais *pas*

'I don't know.'

pas เป็นคำปฏิเสธตามลำพัง

ในภาษาไทยและภาษาไทยล้านนาก็มีปรากฏการณ์ดังกล่าวเช่นกัน ดังตัวอย่าง

3. คำว่า *หลัง* ในภาษาไทยเป็นคำนาม คำลักษณนาม และเป็นคำเชื่อมประโยค *หลัง* หมายถึง ซีกของกายที่ตรงข้ามกับหน้าอก, ด้านที่อยู่ตรงข้ามกับหน้า, ลักษณนามเรียกเรือน หรือสิ่งที่มีลักษณะอย่างเรือน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525: 844) ดังตัวอย่าง

3.1 *หลัง*ของนิดมีแผล

หลัง เป็นคำนาม หมายถึง ซีกของร่างกายที่ตรงข้ามกับหน้าอก

3.2 *หลัง*บ้านเป็นทุ่งนา

หลัง เป็นคำนาม หมายถึง ด้านที่อยู่ตรงข้ามกับด้านหน้าของบ้าน

3.3 นิดซื้อบ้าน 2 *หลัง*

หลัง เป็นคำลักษณนามเรียกบ้าน

3.4 นิดกินข้าว*หลัง*อาบน้ำ

หลัง เป็นคำเชื่อมประโยค นิดกินข้าว กับประโยค (นิด)อาบน้ำ

4. คำว่า *ตน* ในภาษาไทยล้านนา เป็นคำนาม คำลักษณนามและเป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ดังตัวอย่าง

4.1 *ตน*พระพุทธะเจ้าเมตเตยยะนั้นสูงได้ 88 สอก (มว, 196)

ตน เป็นคำนาม หมายถึง ตัว, ร่างกาย

4.2 เมื่ออสงไขยแสนมหากัปป์อันนั้นล่วงแล้ว มีกัปป์อัน 1 เปน เรียงนั้นประดับด้วยพระพุทธะเจ้า 2 *ตน* คือ นารทพุทธะ รังสีมุนีพุทธะได้ชื่อมัณฑกัปป์นล (อ, 27)
ตน เป็นคำลักษณนามของคำนาม พระพุทธเจ้า

4.3 มีหมู่พรหมทั้งหลายอันมากกว่าพันตนหากฌานวดล้อมเปนบริวาร แล้วเสกขระพุดมือตั้งขระหม่อมน้อมนมัสสการ (มว, 169)
ตน เป็นคำลักษณนามของคำนาม พรหม

4.4 เรียงนั้นพระญาอินท์*ตน*เปนผัวนางสุชาดาลงมาจากดาวดึงสาเทวโลก (อ, 11)
ตน เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ <u>เปนผัวนางสุชาดา</u> กับ <u>พระญาอินท์ลงมาจากดาวดึงสาเทวโลก</u> ให้สัมพันธ์กัน

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว นักภาษาศาสตร์สันนิษฐานว่าคำบอกความสัมพันธ์ด้านบริเวณที่ปรากฏหลังคำนาม คำปฏิเสธ คำลักษณนาม หรือ คำเชื่อมอนุพากย์ที่เป็นคำฟังรูปเหล่านี้ล้วนเป็นคำที่ขยายมาจากคำเดิมที่เป็นคำบอกเนื้อความ ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เป็นที่มาของการศึกษาเรื่องกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (grammaticalization) ซึ่งเป็นกระบวนการที่คำบอกเนื้อความ (content word) ปรากฏในปริบททางภาษา (certain linguistic context) ปริบทหนึ่งเพื่อบอกลักษณะทางไวยากรณ์และต่อมาพัฒนาเป็นคำไวยากรณ์ จากกระบวนการดังกล่าวนี้ คำนามและคำกริยาอาจจะกลายเป็นหน่วยแสดงการก (case marker) หน่วยเชื่อมประโยค (sentence connectives) หรือกริยาช่วย (auxiliary) เป็นต้น (Hopper and Traugott, 1993)

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ และผู้วิจัยเลือกศึกษาคำนาม เนื่องจากนักภาษาศาสตร์ (Svorou, 1988; Heine et al., 1991a,b) ได้ศึกษาคำนามเรียกอวัยวะในภาษาต่าง ๆ และพบว่าคำนามเหล่านี้เป็นแหล่งที่มาของคำไวยากรณ์ที่ใช้บอกสถานที่ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชในภาษาไทยล้านนากลายเป็นคำไวยากรณ์ประเภทใดบ้าง เพราะผู้วิจัยพบปรากฏการณ์ดังกล่าวในภาษาไทยล้านนาด้วย นอกจากนี้จากการศึกษาเรื่องหมวดคำในภาษาเชียงใหม่ของอยู่เคียง แซ่โค้ว (2520) ซึ่งได้ให้รายการคำลักษณนาม 270 คำ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคำลักษณนามเหล่านี้ในพจนานุกรมล้านนา-ไทย (2534) พบว่ามีคำลักษณนามที่เป็นคำพ้องรูปพ้องเสียง (homonyms) กับคำนามประมาณ 196 คำ และในหมวดคำบุพบท อยู่เคียงได้ให้รายการคำบุพบท 30 คำซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีคำบุพบทที่เป็นคำพ้องรูปพ้องเสียงกับคำนามประมาณ 8 คำ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษากระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำนามดังกล่าว

เหตุที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาษาล้านนาซึ่งใช้พูดกันใน 8 จังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทยได้แก่ เชียงราย พะเยา เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอนนั้น เนื่องจากภาษาไทยล้านนาเป็นภาษาที่มีหลักฐานบันทึกเป็นอักษรธรรมล้านนามาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 1919 ซึ่งช่วยให้เห็นคำศัพท์และสำนวนภาษาในภาษาไทยล้านนาสมัยก่อนได้ ประกอบกับงานที่ศึกษาวิเคราะห์ภาษาไทยล้านนาที่ปรากฏในใบลานมีไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจภาษาไทยล้านนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. รวบรวมและแยกประเภทคำไวยากรณ์ที่กลายมาจากคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืช
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำไวยากรณ์
3. วิเคราะห์กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืช

สมมติฐาน

1. คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำไวยากรณ์ได้ 4 ประเภทเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ คำลักษณนาม คำสรรพนาม คำเชื่อมอนุพากย์ คำบุพบท
2. การกลายเป็นคำไวยากรณ์ประเภทต่าง ๆ ของคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชเกิดจากปัจจัยทางความหมายของคำนามซึ่งได้แก่ ความหมายแสดงปริมาณ ความหมายบ่งจำนวนเจาะจง ความหมายบอกทั้งสิ่ง และความหมายบอกบริเวณ ปัจจัยทางวากยสัมพันธ์ และปัจจัยอุปลักษณ์
3. กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ประกอบด้วยกระบวนการทำให้มีความหมายทั่วไป (generalization) กระบวนการสูญคุณสมบัติของหมวด (decategorialization) กระบวนการอุปลักษณ์ (metaphor) และ กระบวนการเจาะจงเลือก (specialization)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ให้แนวทางใหม่ในการศึกษาไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่น
2. ให้แนวทางในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาตระกูลไทด้านไวยากรณ์
3. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาคำไวยากรณ์ที่กลายมาจากคำนามเรียกอวัยวะของคนและส่วนของพืชเฉพาะที่ปรากฏในข้อมูล

2. ศึกษาจากเอกสารที่เป็นคัมภีร์ใบลานที่มีการบริวรรตเป็นอักษรไทยโดยบริวรรตอักษรตามต้นฉบับ และผู้วิจัยเลือกคัมภีร์ใบลานที่ทำขึ้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2200-2500 เนื่องจากเป็นช่วงที่นิยมจารคัมภีร์ใบลาน ผู้วิจัยเลือกใช้คัมภีร์ใบลานเพราะข้อความในใบลานเป็นข้อความต่อเนื่องขนาดยาวซึ่งจะช่วยในการศึกษาคำไวยากรณ์ที่กลายมาจากคำนามได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>วิธีดำเนินการวิจัยและปัญหา</u>

1. ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการจำแนกหมวดคำบอกเนื้อความและหมวดคำไวยากรณ์ตามแนวไวยากรณ์เดิม ไวยากรณ์โครงสร้าง และ ไวยากรณ์หน้าที่ ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่ได้มีผู้ศึกษาไว้ทั้งที่เกี่ยวกับภาษาไทย และภาษาอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับหมวดคำในภาษาเชียงใหม่ด้วย

2. ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล เอกสารที่บันทึกด้วยภาษาไทยล้านนามี 3 ประเภทคือ เอกสารที่เป็นศิลาจารึก เอกสารที่เป็นใบลาน และพับสา เอกสารที่เป็นศิลาจารึกมีข้อจำกัดมากทั้งจากใจความที่มักเกี่ยวกับเหตุการณ์ในศาสนา รวมทั้งเป็นเอกสารที่มีเนื้อหาไม่ยาวและบางครั้งก็ซ้ำกัน ส่วนเอกสารที่เป็นพับสาหรือสมุดพับคล้ายสมุดข่อยนั้นมักมีเนื้อเรื่องคล้ายตำราพรหมชาติและกวีนิพนธ์ ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงเลือกเอกสารที่เป็นใบลาน เนื่องจากเนื้อหาในใบลานมีมากพอที่จะช่วยให้เห็นวากยสัมพันธ์ของภาษาไทยล้านนาในช่วงสมัยที่ต้องการศึกษาได้ ผู้วิจัยใช้เอกสารใบลานที่มีการปริวรรตจากอักษรธรรมเป็นอักษรไทยโดยคงรักษาอักขระเดิมไว้ สำหรับสำนวนโวหารในเอกสารใบลานมีทั้งที่เป็นแบบแปลจากภาษาบาลีแบบวรรคต่อวรรค และมีแบบที่เป็นโวหารล้านนา ผู้วิจัยเลือกเอกสารใบลานแบบที่เป็นโวหารล้านนา เนื่องจากแสดงให้เห็นลักษณะวากยสัมพันธ์ของภาษาไทยล้านนาได้ดี และผู้วิจัยพิจารณาด้วยว่าเอกสารใบลานที่เลือกมานี้มีปีที่จารกำกับไว้หรือไม่ เพื่อจะได้เอกสารในช่วงสมัยที่ต้องการจะศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาการกลายเป็นคำไวยากรณ์ในมุมมองเชิงประวัติ ทั้งนี้เพราะหลักฐานที่เป็นศิลาจารึกมีข้อจำกัด นอกจากนี้ช่วงเวลาของภาษาในศิลาจารึกกับภาษาในใบลานก็ไม่ห่างกันมากจนทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้สำรวจคำเรียกอวัยวะและส่วนของ

พืชที่ปรากฏในศิลาจารึก และพบว่าการปรากฏของคำเรียกอวัยวะและส่วนของพืชบางคำไม่แตกต่างจากที่ปรากฏในใบลาน ตัวอย่างคำว่า ตน ที่ปรากฏในศิลาจารึกเป็นคำหลายหมวดคือ เป็นคำนาม คำลักษณนาม คำเชื่อมอนุพากย์ และ คำสรรพนาม เช่นเดียวกับที่ปรากฏในใบลาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาภาษาไทยล้านนาเฉพาะช่วงสมัย พ.ศ. 2200 – 2500 เท่านั้น

เอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามเนื้อหาของคัมภีร์ใบลานได้แก่ เอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย และเอกสารที่มีเนื้อหาเป็นตำนาน ดังนี้

2.1 เอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

2.1.1 อนาคตวงส์ ฉบับวัดบ้านเฮ้อม พ.ศ. 2379

2.1.2 เมตเตยยสูตร ฉบับวัดลัฏฐิวัน พ.ศ. 2338

2.1.3 เมตเตยยวงศ์ ฉบับวัดปงแสนทอง พ.ศ. 2361

2.1.4 มูลสาสนา ฉบับวัดพวกหงษ์ พ.ศ. 2356

2.1.5 ฉัททันตชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.6 จัมเปยยกชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.7 กุสสราชชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.8 สิริวิบุลกิตติชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.9 สุตตโสมชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.10 ภัณฑาคาริกชาดก ฉบับวัดป่าเหมือด พ.ศ. 2451

2.1.11 สุวัณณสังขราชกุมมารชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.12 จันทกุมารชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.13 โสนันทชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.14 สัพพสิทธิกุมมารชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.15 ปัญญาพลชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.1.16 ทศชาติวาหนชาดก ฉบับวัดสูงเม่น พ.ศ. 2379

2.2 เอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย

2.2.1 มังรายศาสตร์ ฉบับวัดกิดติวงศ์ พ.ศ. 2379

2.2.2 ธรรมศาสตร์ราชกือนา ฉบับวัดหัวข่วง พ.ศ. 2359

2.2.3 ธรรมมุลลกัจฉ์ไตร ฉบับวัดผาป่อง พ.ศ. 2368

2.2.4 หัตถกัมมวินิจฉัยบาฬีฮีการอมสมมุติราช ฉบับวัดศรีโคมคำ พ.ศ. 2359

2.2.5 สมุดตราช ฉบับวัดพระนอนป่าเก็ดถี่ พ.ศ. 2390

2.2.6 กฎหมายโบราณ ฉบับวัดสันป่าทึง พ.ศ. 2412

2.2.7 กฎหมายลานนา ฉบับวัดนันทาราม พ.ศ. 2398

2.3 เอกสารที่มีเนื้อหาเป็นตำนาน

2.3.1 ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับวัดพระงาม พ.ศ.2397

2.3.2 ตำนานเชียงแสน ฉบับวัดป่าสักน้อย พ.ศ. 2495

2.4 เอกสารอื่น ๆ

2.4.1 นักขัตตวีสตาลักขณา ฉบับวัดนันทาราม พ.ศ. 2413

2.4.2 บารมีกูฏ ฉบับวัดป่าเส้า พ.ศ. 2479

2.4.3 บารมีพันชั้น ฉบับวัดทุ่งข้าวตอก พ.ศ. 2500

2.4.4 วินัยดอกเดื่อ ฉบับวัดบ้านเอื้อม พ.ศ. 2444

2.4.5 วินัยปอน ฉบับวัดป่ายาง พ.ศ. 2421

เนื่องจากคัมภีร์ใบลานถูกคัดลอกต่อกันมา* จึงทำให้คัมภีร์ใบลานบางเรื่องมีหลายฉบับ ผู้วิจัยจึงระบุฉบับที่ใช้ในการเก็บข้อมูลไว้ด้วย

3. ผู้วิจัยได้หาคำเรียกอวัยวะและส่วนของพืชจากฐานข้อมูลที่ได้รับความอนุเคราะห์จาก ผศ.บำเพ็ญ ระวิน และประธานโครงการปัญญาสชาดกโดยใช้โปรแกรมคัดเลือกคำของห้องปฏิบัติการวิจัยภาษาและวิทยาการความรู้ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กโทรนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ซึ่งสามารถเลือกคำและบริบทของคำที่ต้องการออกมาจากเนื้อหาทั้งเรื่องได้

4. ผู้วิจัยวิเคราะห์คำเรียกอวัยวะและส่วนของพืชที่ได้มาจากข้อ 3 ตามแนวไวยากรณ์หน้าที่ของกิวอน (Givon, 1984) เนื่องจากมีวิธีการจำแนกหมวดคำแบบไม่ตัดขาดจากกันโดยการใช้คุณสมบัติทางความหมายและวากยสัมพันธ์มาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกหมวดคำ คำเรียกอวัยวะและส่วนของพืชจะเป็นสมาชิกของหมวดคำใดขึ้นอยู่กับจำนวนคุณสมบัติที่คำดังกล่าวมี อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะคำเรียกอวัยวะและส่วนของพืชที่เป็นคำเดี่ยว

---

* จุดประสงค์ในการคัดลอกคัมภีร์ใบลานคือเพื่อค้ำชูศาสนาและเพื่อบุญกุศล ดังที่ปรากฏในท้ายผูกของคัมภีร์ใบลานดังนี้ " . . . อนาคตวงศ์ผูก 7 แลเจ้าเรียข้าเขียนเพื่อไว้ค้ำชูสาสนาพระเจ้าโคตมะเราเมื่อช้อยแล . . . . " (บำเพ็ญ, 2535: 217) และ".. . ด้วยเตชะกุสลบุญอันข้าอุสาหะเขียนยังพุทธวจนธัมมเทสนาอันชื่อว่าเมตเตยยสูตต์นี้จุ่งหื้อได้ตรัสเถิงอรหันตาในสำนักพระพุทธเมตเตยยะ . . . " (บำเพ็ญ, 2535: 222)

5. ผู้วิจัยนำผลจากข้อ 4 มาหาปัจจัยและอธิบายกระบวนการที่ทำให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำไวยากรณ์ซึ่งได้แก่ คำลักษณนาม คำบุพบท คำเชื่อมอนุพากย์ และ คำสรรพนาม

6. ปัญหาที่ผู้วิจัยพบในการเก็บข้อมูลเป็นปัญหาเกี่ยวกับเอกสารกล่าวคือ เอกสารคัมภีร์ใบลานมีหลายฉบับซึ่งมีทั้งระบุปีที่จารและไม่ระบุปีที่จาร ผู้วิจัยจึงจำกัดเอกสารด้วยการใช้เอกสารที่ระบุปีที่จารเพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ของภาษาที่เกิดขึ้นในช่วงสมัยหนึ่ง ผู้วิจัยไม่นำเอกสารที่ไม่ระบุปีที่จารมาใช้ในการเก็บข้อมูล การจำกัดปีของเอกสารจึงอาจทำให้ขาดข้อมูลบางอย่างไป

<u>นิยามศัพท์</u>

1. คำบอกเนื้อความ คือคำที่มีความหมายประจำคำบอก สิ่ง เหตุการณ์ การกระทำ หรือ คุณสมบัติ คำบอกเนื้อความประกอบด้วยคำนาม (noun) คำกริยา (verb) คำคุณศัพท์ (adjective) และคำวิเศษณ์ (adverb)

2. คำไวยากรณ์ คือคำที่มีความหมายบอกลักษณะไวยากรณ์เช่น พจน์ (number) หรือบุรุษ (person) หรือบอกความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของคำนามกับอนุพากย์ เป็นต้น คำไวยากรณ์ในที่นี้ได้แก่ คำลักษณนาม คำเชื่อมอนุพากย์ คำสรรพนาม และ คำบุพบท

3. คำนาม คือคำที่มีคุณสมบัติดังนี้คือ มีความหมายประจำคำหมายถึงสิ่งที่ดำรงอยู่ (entity) คำนามปรากฏเป็นหน่วยหลักของนามวลี

4. คำลักษณนาม คือคำที่มีคุณสมบัติดังนี้คือ ต้องปรากฏร่วมกับคำนามสดงบริมาณ และมีตำแหน่งอยู่หลังคำนามสดงบริมาณ คำลักษณนามไม่มีความหมายประจำคำหมายถึงสิ่งที่ดำรงอยู่ แต่หมายถึง หน่วย คำลักษณนามไม่ปรากฏเป็นหน่วยหลักของนามวลี คำลักษณนามที่นำมาศึกษาในที่นี้ไม่รวมคำลักษณนามที่เป็นหน่วยวัด

5. คำเชื่อมอนุพากย์ คือคำที่มีคุณสมบัติดังนี้คือ ต้องปรากฏร่วมกับคำนาม มีตำแหน่งของคำอยู่หลังคำนาม และคำเชื่อมอนุพากย์ปรากฏนำหน้าอนุพากย์ที่ขยายนาม คำเชื่อมอนุพากย์ไม่มีความหมายประจำคำหมายถึง สิ่งที่ดำรงอยู่ แต่มีความหมายบอกการเจาะจง คำเชื่อมอนุพากย์ไม่ปรากฏเป็นหน่วยหลักของนามวลี

6. คำสรรพนาม คือคำที่มีคุณสมบัตดังนี้คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์ ไม่มีความหมายประจำคำหมายถึงสิ่งที่ดำรงอยู่ แต่มีความหมายบอกบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 หรือ บุรุษที่ 3 และมีความหมายบอกพจน์ ซึ่งได้แก่ เอกพจน์ ทวิพจน์ หรือ พหูพจน์

7. คำบุพบท คือคำที่มีคุณสมบัติดังนี้คือ ต้องปรากฏร่วมกับคำนาม และมีตำแหน่งอยู่หน้าคำนาม คำบุพบทไม่มีความหมายประจำคำหมายถึงสิ่งที่ดำรงอยู่ แต่มีความหมายบอกบริเวณของสิ่ง

8. อนุพากย์ หมายถึงประโยคสามัญที่ลดฐานะลงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของประโยคใหญ่ ประโยคใหญ่ในที่นี้หมายถึงประโยคซับซ้อน (a complex sentence) และประโยคผสม (a compound sentence) ที่ประกอบด้วยอนุพากย์ 2 อนุพากย์เท่านั้น* ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะอนุพากย์ที่ทำหน้าที่ขยายคำนามเท่านั้น

---

* ความหมายของคำว่า "อนุพากย์" ในที่นี้ใช้ตามดุษฎีพร ชำนิโรคสานต์ (2512: 22)